

Perun antzututako ehunka mila emakumeren testigantzak jasotzen dituen webgunea

Ane Eslava Serrano

@eslavaane

Fujimoriren garaian esterilizazioaren biktimia izandako emakume indigenei ahotsa emateko proiektu bat sortu dute Perun: Quipu. Telefono deien bitartez testigantzak konpartitzeko eta mundura zabaltzeko aukera ematen die.

1990eko hamarkadan Alberto Fujimori presidenteak esterilizazio kanpaina bat martxan jarri zuen Perun, inguru pobreenetako jaiotza-tasa gutxitzeko helburuarekin. Genozidio eta gizateriaren aurkako krimenak egotzi zizkieten. 272.028 emakume antzutu zituen lau urtean, gehienak indigenak. Haien historiak, baina, isilduta egon dira urteetan, ordezkariak instituzionalik ez dutelako, eta erakundeetan euren hizkuntzak, kitxuak, ez duelako tokirik. Orain, Fujimoriren dimisiotik bi hamarkada igaro ondoren, ahotsa eta babesa lortu dute, testigantzak batzen dituen egitasmoari esker.

Inkek zerabiltzaten kontabilitate sistema batek inspiratu ditu sortzaileak: Kipua, sokekin eta korapiloekin sortutako komunikazio tresna zaharra. Doako telefono linea baten bitartez, emakume

indigenek euren historiak kontatu eta besteenak entzun ditzakete. “Mezu bakoitza soka bat da, erantzun bakoitza korapilo bat”, diote webgunean.

Lehenengoz etxeko lau paretetatik ateratzen diren lekukotzak

Testigantza horiek Londresen dagoen talde bati heltzen zaizkio, eta hark transkribatu, itzuli eta mundu osora zabaltzen ditu, sarearen bitartez. Kasu askotan, historiak emakumeen etxeko lau paretetatik ateratzen diren lehenengo aldia izango da.

Peruko eskualde kaltetuenetaraino joaten dira Quipu taldeko partaideak, Andeetako eta Amazonaseko herrixka behartsuenetaraino. Gero eta lekukotasun gehiago lortzen ari dira, eta aurrerapausoak ematen jarraitzeko asmoa dute, auziak zabaltasun globala har dezan. Proiektuaren azken helburua memoria kolektiboko artxibo bat sortzea da, antzutzearen arazoa argitara ateratzeko eta gertatutakoa inoiz ez errepikatzeko. Biktimia bakoitzarentzako justizia eta erreparazioa ere eskatzen dute. Proiektuaren sortzaileek Amnesty Internationalen babesa dute eta tokian tokiko emakume erakundeekin elkarlanean ari dira.

EKONOMIAREN TALAIAN

Hau al da gure ongizate eredua?

Juan Mari Arregi

Euskal Herrian pobrezia badago, eta haurren pobrezia ere bai, euskal oasian gaudela eta Diru-Sarrerak Bermatzeko Errenta eta antzekoekin babes sozialerako sistema publiko ona dugula pentsatu arren. Hala da, neska-mutikoen %9 pobrezian dago, EAEn 24.000 haur lirateke eta Nafarroan 7.000. Datu horiek Save The Children erakundeak eman ditu, haurren arteko desoreken, berdintasunerako aukeren eta politika publikoen inguruko txosten batean. Txostenak ez du ezer esaten Ipar Euskal Herriari buruz, nahiz eta badakigun berdina dela egoera.

Pobrezia maila handiena jasaten duten eta laguntza gehien behar duten haurrak lana lortzeko aukera gutxien duten familietakoak dira, normalean guraso bakarrekoak eta atzerritarrak. Txostenaren ardura-dunek diotenez “ez babes sozialerako politika publikoak, ezta sistema fiskala ere, ez daude diseinatu de-soreka murriztu eta pobreziarekin amaitzeko”.

Datu horiek ezagutarazten ziren une berean, jakin genuen ez dagoela benetako interesik gobernu eta foru diputazioen aldetik –patronalarekiko fidel, beti bezala– pausoak emateko erreforma fiskal justu baterantz: ez dute elkarteen gaineko zerga zamatze-ko asmorik. Diru-kutxa publikoei ekarpen handiena lan errentek egiten diete, eta kapital errentek haien hamarrena baino ez dute jartzen. Hala, urtean 900 milioi euro gutxiago biltzen dira Europako batez bestekoa-rekin konparatuta. Horrela ezinezkoa da pobrezia desagerraraztea eta desberdintasuna gutxitzea.

Hori al da Euskal Herrian nahi dugun ongizate eredua? Zeinen interesak ari dira defendatzen gure politikari eta gobernuak? Haien ekintzak ikusita behintzat, patronalarenak eta errenta altua dutenenak.